

22 fodboldhistorier – for børn, klubber og skoler

FAKTA + LÆSEHISTORIER + 22 MINQUIZZER + 12 QUIZSPØRGSMÅL + 4 TRÆNINGSSATIONER + DIPLOM

HistorieLab PRINTPAKKE 2026

Brug den i fodboldklubben, skolen, SFO'en eller derhjemme. Alle sider er lavet til udskrivning på almindeligt A4-papir. Børn kan arbejde to og to eller sammen med en voksen.

- 22 korte og børnevenlige historier fra gammel boldleg til VAR
- Tidslinje med centrale årstal og kildeforklaringer
- Spørgsmål efter hver historie og aktivitet, der kan prøves på banen
- Opgaveark, 12-spørgsmålsquiz, facit og historiediplom

Kildekritik: Nogle læsescener er tænkte eksempler, der gør historien nem at forstå. Datoer og milepæle er faktatjekket ud fra officielle fodboldkilder.

finter.dk/fodboldens-historie-historier/

Sådan bruger I pakken

5-8 år: Læs én kort historie, svar mundtligt, og prøv en leg. **9-13 år:** Sæt årstal i rækkefølge, udfyld quiz og diskuter reglerne. **14+:** Brug historierne til at diskutere udvikling, køn, adgang og dommerrollen.

Hurtig tidslinje

År	Hændelse
1863	The Football Association dannes i London
1872	FA Cup-finalen og Skotland-England 0-0
1886	IFAB grundlægges
1889	DBU bliver stiftet
1891	Straffesparket bliver indført
1904	FIFA bliver grundlagt
1921	Engelsk restriktion mod kvindekampe på FA-baner
1925	Offsidereglen ændres
1930	Første FIFA-VM for mænd (Uruguay)
1958	Pelé vinder VM med Brasilien som 17-årig
1966	England vinder herre-VM
1970	Gule og røde kort ved VM
1971	Engelsk FA fjerner banerestriktionen
1991	Første officielle kvinde-VM (Kina)
1992	Danmark vinder herre-EM
2018	VAR bruges ved herre-VM

Husk: Det er forkert at sige, at alle fodboldspil før 1863 var helt uden regler. Der var lokale skikke og forskellige regelsæt.

Historier 1-22: Læs, svar og prøv

Læs én historie ad gangen. Dæk svaret med en hånd, indtil barnet har forsøgt at svare.

01. Længe før fodbold: boldspil i Kina

For mere end 2.000 år siden spillede mennesker i Kina et spil, der ofte kaldes cuju. Man sparkede til en bold og forsøgte at få den gennem en åbning. Der var regler og dygtige spillere, men det var ikke nøjagtig den fodbold, vi kender i dag. Det fortæller os noget vigtigt: Idéen om at lege og konkurrere med en bold er meget gammel. Moderne fodbold har derimod sit eget regelsæt og sin egen historie.

Spørgsmål: Er cuju og moderne 11-mandsfodbold præcis det samme?

Svar: Nej. De er beslægtet som boldspil, men ikke den samme sport.

Prøv selv: Prøv tre minutter, hvor I kun må bruge fødderne til at ramme et lille mål.

02. Landsbyen mod landsbyen: kaos på banen

Forestil dig to grupper mennesker, der mødes i en eng med én bold. Hvor går banen? Hvor mange må være med? Hvad sker der, hvis bolden triller ind mellem husene? I middelalderens Europa fandtes folkelige boldspil, som nogle steder kunne blive meget voldsomme. Der var ofte lokale skikke og aftaler, men ikke ét fælles internationalt regelsæt. Historierne minder os om, hvorfor aftaler, sikkerhed og respekt har fået så stor betydning i sporten.

Spørgsmål: Var der fuldstændig ingen regler i alle gamle boldspil?

Svar: Nej, der fandtes lokale regler og skikke – men de var forskellige.

Prøv selv: Spil 30 sekunder uden aftalte sidelinjer. Stop, og lav tre regler sammen.

03. To jakker som mål: fodbold kan spilles næsten overalt

Mange børn har spillet med to sten, tasker eller jakker som målstolper. Så behøver man ikke et stadion for at begynde. Men en lille diskussion opstår hurtigt: Var bolden inden for målet eller lige ved siden af? Historien er en genkendelig scene fra uorganiseret fodbold, ikke en dokumenteret fortælling om verdens allerførste mål. Den lærer os, at fælles aftaler kan være lige så vigtige som udstyret.

Spørgsmål: Er de to jakker dokumenteret som fodboldens allerførste mål?

Svar: Nej. Det er et eksempel fra almindelig, uformel fodboldleg.

Prøv selv: Lav mål af fire kegler og aftal på forhånd, hvad der tæller som mål.

04. Den tunge læderbold i regnen

Tidligere fandtes fodboldbolde med læderoverflade og oppustelig indre blære. Nogle læderbolde kunne optage vand, og de kunne føles langt tungere end moderne bolde – især på våde baner. Boldteknologien er siden blevet forbedret gennem nye materialer og konstruktioner. Men pas på med fortællingen om "den allerførste bold": Mennesker har brugt mange forskellige boldmaterialer gennem historien.

Spørgsmål: Hvorfor blev ældre læderbolde ofte mere besværlige i regn?

Svar: Læderet kunne suge vand.

Prøv selv: Sammenlign en blød bold og en almindelig fodbold med sikre afleveringer langs jorden.

05. Alle skoler spillede ikke efter samme regler

I Storbritannien i 1800-tallet spillede skoler og klubber forskellige versioner af football. Nogle regler tillod noget, som andre forbød. Det var besværligt, når to hold ville mødes: Hvilke regler skulle gælde? Derfor begyndte man at skrive og diskutere fælles regelsæt. Det lyder måske kedeligt, men uden fælles regler kan to hold næsten ikke spille en fair kamp.

Spørgsmål: Hvorfor begyndte klubber at samle reglerne?

Svar: For at forskellige hold kunne mødes på fælles vilkår.

Prøv selv: Lad to små hold foreslå en regel hver – og bliv enige før kick-off.

06. 1863: året, hvor moderne fodbold tog form

Den 26. oktober 1863 blev The Football Association dannet i London. Ebenezer Cobb Morley var en vigtig initiativtager, og repræsentanter fra klubber diskuterede, hvordan man kunne enes om reglerne. Det betyder ikke, at en enkelt person opfandt alle boldspil. Men 1863 er en helt central milepæl i den organiserede udgave af fodbold, som vi spiller i dag.

Spørgsmål: Hvilket år blev det engelske fodboldforbund dannet?

Svar: 1863.

Prøv selv: Lav et holdråd: Find tre regler, som gør alle trygge.

07. Fodbold og rugby går hver sin vej

Da klubberne diskuterede regler i 1800-tallet, var et stort spørgsmål, hvor meget man måtte bruge hænderne og tackle. Uenigheden var med til at skille association football og rugby football ad som organiserede sportsgrene. I dag lærer børn hurtigt forskellen: I almindelig fodbold spiller markspillere primært med fødderne, mens rugby har andre regler.

Spørgsmål: Var regler om hænderne en del af diskussionerne i 1800-tallet?

Svar: Ja.

Prøv selv: Spil en kort kamp, hvor træneren stopper spillet og spørger: Hvilken regel hjalp os her?

08. 1872: en pokalfinale uden målnet

Den første FA Cup-finale blev spillet 16. marts 1872. Wanderers vandt 1-0 over Royal Engineers. På det tidspunkt så banen anderledes ud end i moderne topfodbold. Der var hverken det nutidige målnet eller de samme optegninger, som vi kender. Forestil dig at score foran 2.000 tilskuere, uden at bolden hamrer ind i et net! Turneringer gjorde fodbold til noget, flere kunne følge og samles om.

Spørgsmål: Hvem vandt den første FA Cup-finale?

Svar: Wanderers.

Prøv selv: Lav en mini-cup med tre hold og fair play-point.

09. 1872: da to lande spillede 0-0

Den 30. november 1872 mødte Skotland og England hinanden i Glasgow i den første officielt anerkendte internationale fodboldkamp. Resultatet blev 0-0. Det lyder måske ikke dramatisk, men kampen var historisk: Fodbold blev noget, lande kunne samles om. Og husk: En kamp uden mål kan stadig være vigtig, spændende og fuld af gode beslutninger.

Spørgsmål: Hvad endte den historiske kamp mellem Skotland og England?

Svar: 0-0.

Prøv selv: Spil en kamp, hvor hvert hold også får point for gode afleveringer.

10. Da dommeren fik større ansvar

I de tidlige organiserede kampe var det anderledes at afgøre uenigheder. Spillerne og holdenes repræsentanter havde i perioder store roller, mens den neutrale kampdommers myndighed voksede efterhånden. Reglerne og dommerens rolle blev udviklet i flere trin – ikke på én bestemt dag, hvor en enkelt person pludselig opfandt fløjten. I dag skal dommeren træffe hurtige beslutninger og hjælpe kampen med at blive både sikker og fair.

Spørgsmål: Blev hele det moderne dommersystem opfundet på én dag?

Svar: Nej. Det udviklede sig over tid.

Prøv selv: Lad to børn være kampledere på skift og øve tydelig kommunikation.

11. 1886: nogen skal passe på reglerne

Da fodbolden voksede, opstod behovet for fælles regler på tværs af landene. I 1886 blev The International Football Association Board, IFAB, oprettet. IFAB arbejder stadig med fodboldens spilleregler. Regler er nemlig ikke hugget i sten for evigt: De kan ændres, når spillet udvikler sig, men ændringer skal ske ordentligt og fælles.

Spørgsmål: Hvad hedder organisationen, der beslutter ændringer i spillereglerne?

Svar: IFAB.

Prøv selv: Vælg én regel i jeres træningsspil og snak om dens formål.

12. 1889: dansk fodbold bliver organiseret

Den 18. maj 1889 blev Dansk Boldspil-Union – DBU – stiftet. Det var en milepæl for organiseret boldspil i Danmark. Fodbold blev gradvist en stor del af klubbernes og danskernes fritidsliv. Siden kom lokalunioner, mange flere klubber og nye muligheder for både børn, unge og voksne. Når du spiller i en dansk fodboldklub i dag, er du en del af en historie, som strækker sig mere end hundrede år tilbage.

Spørgsmål: Hvad står DBU for?

Svar: Dansk Boldspil-Union.

Prøv selv: Tegn jeres klubtrøje og skriv én ting, I godt kan lide ved klubben.

13. 1891: straffesparket bliver en del af spillet

Forestil dig, at en spiller bliver ulovligt stoppet tæt på mål. Hvad er en rimelig straf? Fodboldens regler har ikke altid haft straffespark. Straffespark blev indført i 1891 og har siden skabt jubel, nervøsitet og store redninger. De præcise rammer har ændret sig gennem tiden. Et straffespark viser, at regler også kan handle om at beskytte den mulighed, et hold havde for at score.

Spørgsmål: Var straffespark med i reglerne fra begyndelsen i 1863?

Svar: Nej, det kom i 1891.

Prøv selv: Skift mellem at være målmand, sparker og kampleder.

14. 1904: fodbold får en international organisation

Den 21. maj 1904 blev FIFA stiftet i Paris. Flere lande ville have et fælles sted at samarbejde om international fodbold. På det tidspunkt var der ikke VM som i dag. Men idéen om international organisering gjorde det lettere at bygge turneringer og samarbejde på tværs af grænser.

Spørgsmål: Hvilket år blev FIFA stiftet?

Svar: 1904.

Prøv selv: Del spillerne i hold med forskellige landefarver og lad dem opfinde et fair play-løfte.

15. 1921: da kvinder blev holdt væk fra store baner

Kvinder spillede organiseret fodbold længe før den moderne kvindefodbolds store gennembrud. I England spillede blandt andre Dick, Kerr Ladies for mange tilskuere. Alligevel besluttede det engelske FA i 1921 at forbyde kvindefodbold på baner tilknyttet forbundet. Det var ikke et verdensomspændende forbud, og kvinder fortsatte med at spille. Reglerne blev ændret igen i 1971. Historien viser, hvorfor adgang, lige muligheder og respekt betyder noget.

Spørgsmål: Blev al kvindefodbold i hele verden forbudt i 1921?

Svar: Nej. Der var tale om en engelsk FA-beslutning om deres tilknyttede baner.

Prøv selv: Sammensæt blandede hold og diskuter, hvordan alle kan få lige gode muligheder.

16. 1925: en ændring af offsidereglen

Offside er en af fodboldens mest diskuteret regler. Den har også ændret sig gennem historien. I 1925 ændrede man kravet fra tre til to modspillere mellem angriberen og mållinjen i den relevante situation. Det gav nye muligheder for angriberne og påvirkede taktik og målscore. I dag er det vigtigt at huske, at det ikke i sig selv er en forseelse at stå i en offsideposition; spilleren skal også deltage aktivt på en måde, der er omfattet af reglerne.

Spørgsmål: Har offsidereglen altid været præcis den samme?

Svar: Nej.

Prøv selv: Brug kegler som forsvarslinje og vis en offsideposition uden at dømme nogen ude.

17. 1930: det første VM for mænd

I 1930 rejste 13 landshold til Uruguay for at deltage i det første FIFA-VM for mænd. Værtslandet vandt turneringen og slog Argentina 4-2 i finalen. Forestil dig at skulle rejse langt for at spille en turnering, som ingen før havde vundet. Den første VM-turnering skabte en ny tradition, som senere gjorde fodbold til en global begivenhed.

Spørgsmål: Hvilket land var vært for det første VM i 1930?

Svar: Uruguay.

Prøv selv: Arrangér jeres eget "mini-VM" med fire hold og én fælles fair play-pris.

18. 1970: gule og røde kort gør beskeden tydelig

Idéen til gule og røde kort opstod, fordi en dommerkendelse kunne være svær at forstå på tværs af sprog. Dommeren Ken Aston blev inspireret af trafiklys: Gult betyder advarsel, rødt betyder stop. Kortene blev taget i brug ved VM i 1970. Nu kunne tilskuere, spillere og trænere lettere se, hvad dommeren besluttede.

Spørgsmål: Hvornår blev gule og røde kort indført ved VM?

Svar: 1970.

Prøv selv: Lad en voksen vise farvekort og spørg børnene: Hvad betyder god kommunikation?

19. 1991: det første officielle VM for kvinder

I november 1991 blev den første officielle FIFA Women's World Cup spillet i Kina. USA vandt turneringen. Det var en vigtig milepæl efter årtiers kamp for anerkendelse og muligheder. Kvinder havde spillet både kampe og store internationale turneringer tidligere, men dette var den første officielle FIFA-VM-slutrunde for kvinder. Kvindefodbold har siden fået flere store scener og rollemodeller.

Spørgsmål: Hvor blev det første officielle FIFA-VM for kvinder spillet?

Svar: Kina.

Prøv selv: Vælg både en kvindelig og en mandlig spiller og fortæl, hvad I beundrer ved deres spil.

20. 1992: Danmark overrasker ved EM

Sommeren 1992 blev et af dansk fodbolds mest berømte kapitler. Danmark kom med til EM-slutrunden i Sverige og vandt finalen 2-0 over Tyskland. Historien minder os om, at fodbold ikke afgøres på forhånd. Holdånd, organisering, mod og øjeblikke på banen kan flytte meget – også selv om man ikke er favorit.

Spørgsmål: Hvem slog Danmark i EM-finalen i 1992?

Svar: Tyskland.

Prøv selv: Spil en kort kamp, hvor holdene skifter roller og finder styrker hos hinanden.

21. 2018: dommeren får hjælp af video

VAR betyder videoassistentdommer. Ved VM for mænd i 2018 blev systemet brugt for første gang ved en VM-slutrunde. Video kan hjælpe ved bestemte typer kampafgørende situationer, men det betyder ikke, at alle situationer bliver gennemset eller at alle diskussioner forsvinder. En vigtig historisk pointe er, at teknologien ændrer måden, vi ser og dømmer fodbold på – mens dommerens beslutninger stadig er centrale.

Spørgsmål: Blev VAR første gang brugt ved et herre-VM i 2018?

Svar: Ja.

Prøv selv: Beskriv en svær kendelse og lad to børn forklare, hvad dommeren skal vurdere.

22. Fodboldens fremtid begynder også hos jer

Fodboldhistorie handler ikke kun om gamle årstal. Når børn finder deres egne mål, aftaler regler, hjælper en ny spiller eller siger tak til dommeren, er de med til at føre spillet videre. Nogle bliver landsholdsspillere. Andre bliver trænere, kampledere, frivillige eller fans. Der er brug for dem alle. Det bedste ved fodbold er ikke, at alle bliver professionelle; det er, at rigtig mange kan være en del af fællesskabet.

Spørgsmål: Hvem er med til at skabe fremtidens fodboldhistorie?

Svar: Alle, der deltager i og passer på spillet.

Prøv selv: Lav et holdløfte med tre ting: glæde, mod og respekt.

Fire historiske træningsstationer

1. Kaosfodbold → fair regler (8 minutter)

Bold, fire kegler. Først ét minut med meget få aftaler. Stop og aftal sidelinjer, mål og frispark. Spil igen. Spørg: Hvad blev bedre?

2. Jakke-mål og præcision (8 minutter)

Kegler og bolde. Tre små mål i forskellige bredder. Spil 2 mod 2, og skift målets bredde. Hvad ændrer det?

3. Historiedommeren (8 minutter)

To små hold og en skiftende kampleder. Øv rolige fløjtesignaler, tydelig kommunikation og respekt for kendelser.

4. Mini-VM for alle (10 minutter)

Fire blandede hold, to små baner, korte kampe. Holdene kan score et ekstra point for god fair play-adfærd.

45-minutters lektionsplan

5 min intro → 8 min kaosfodbold → 8 min små mål → 8 min dommer → 10 min mini-VM → 6 min quiz og refleksion.

Opgave: Fodbold før og nu

Tegn i de to felter, og skriv tre forskelle.

Fodbold før	Fodbold nu

Forskel 1: _____

Forskel 2: _____

Forskel 3: _____

Historiequiz - 12 spørgsmål

Sæt kryds ved A, B eller C. Facit finder du sidst i printpakken.

1. Hvilket år blev FA grundlagt?

☐ A) 1863 ☐ B) 1904 ☐ C) 1930

2. Hvem vandt den første FA Cup-finale?

☐ A) Royal Engineers ☐ B) Wanderers ☐ C) DBU

3. Hvordan endte Skotland-England i 1872?

☐ A) 0-0 ☐ B) 2-2 ☐ C) 5-0

4. Hvornår blev DBU stiftet?

☐ A) 1970 ☐ B) 1889 ☐ C) 1925

5. Hvem har ansvar for fodboldens spilleregler?

☐ A) FIFA alene ☐ B) IFAB ☐ C) OL-komitéen

6. Hvornår blev straffespark indført?

☐ A) 1891 ☐ B) 2018 ☐ C) 1971

7. Hvor blev det første VM for mænd spillet?

☐ A) Uruguay ☐ B) Kina ☐ C) Danmark

8. Hvornår blev FIFA stiftet?

☐ A) 1886 ☐ B) 1904 ☐ C) 1992

9. Hvilket VM indførte gule og røde kort?

☐ A) 1930 ☐ B) 1970 ☐ C) 1991

10. Hvor blev det første officielle kvinde-VM spillet?

☐ A) Kina ☐ B) Frankrig ☐ C) USA

11. Hvem mødte Danmark i EM-finalen 1992?

☐ A) Spanien ☐ B) Tyskland ☐ C) England

12. Hvornår blev VAR brugt første gang ved herre-VM?

☐ A) 2018 ☐ B) 1991 ☐ C) 1970

Mit navn: _____ Score: _____ / 12

Sæt historien i rækkefølge

Skriv tallene 1–6 ved begivenhederne. 1 er den ældste begivenhed.

- ___ Danmark vinder EM i 1992
- ___ FIFA bliver stiftet
- ___ FA bliver grundlagt
- ___ Første FIFA-VM for mænd
- ___ DBU bliver stiftet
- ___ VAR bliver brugt ved herre-VM

Sandt eller falsk?

- A. Alle gamle boldspil havde præcis de samme regler. ☐ Sandt ☐ Falsk
- B. Piger og kvinder spillede også fodbold før 1991. ☐ Sandt ☐ Falsk
- C. Et straffespark har altid været en del af fodbold. ☐ Sandt ☐ Falsk
- D. VAR er med i hver eneste børnefodboldkamp. ☐ Sandt ☐ Falsk
- E. Børn kan være med til at skabe fodboldhistorie. ☐ Sandt ☐ Falsk

Holdets tre vigtigste regler

1. _____
2. _____
3. _____

Syv dages challenge

- ☐ Dag 1: Læs en historie og lav tre fair regler
- ☐ Dag 2: Byg dit eget mål
- ☐ Dag 3: Sammenlign en ny og en gammel bold
- ☐ Dag 4: Prøv at være dommer
- ☐ Dag 5: Tegn tidslinjen
- ☐ Dag 6: Se en officiel historisk video
- ☐ Dag 7: Hold mini-VM og tag quizzen

Facit til træneren eller læreren

12-spørgsmålsquizen: 1: A · 2: B · 3: A · 4: B · 5: B · 6: A · 7: A · 8: B · 9: B · 10: A · 11: B · 12: A

Sæt i rækkefølge: FA 1863 → DBU 1889 → FIFA 1904 → VM 1930 → Danmark EM 1992 → VAR ved herre-VM 2018.

Sandt eller falsk: A falsk, B sandt, C falsk, D falsk, E sandt.

Kilder og historiske forbehold

De vigtigste årstal er verificeret i organisationernes historiske oversigter. FINTERs tænkte hverdagseksempler (f.eks. to jakker som mål) er undervisningseksempler og ikke påståede, dokumenterede første begivenheder.

- The FA: www.thefa.com/about-football-association/who-we-are/history
- The FA, kvindefodbold: www.thefa.com/womens-girls-football/heritage/kicking-down-barriers
- The IFAB: www.theifab.com (spilleregler og historik)
- DBU, årbog 2024: www.dbu.dk/media/pm5n0orh/dbus_aarbog_2024.pdf
- FIFA, historie og VM: inside.fifa.com
- FINTER, hovedartikel: finter.dk/fodboldens-historie-historier/

Se fodboldhistorien - syv officielle videoer

Scan QR-koderne med telefonen eller klik på navnene i denne PDF. FIFA og UEFA er ophav til klippene. Hvert klip har en lille opgave til børnene. Tilgængeligheden kan ændre sig.

 VM 1930: Uruguay-Argentina Hvad er anderledes end i dag?	 Pelés første VM-mål 1958 Hvilken teknik bruger han?
 VM-finalen 1966 Hvorfor huskes kampen?	 VM-finalen 1970 Find en vigtig aflevering.
 Danmark vinder EM 1992 Hvordan arbejder holdet?	 Mållinjeteknologi Hvornår kan det hjælpe?
 VAR - forklaret af FIFA Hvad må VAR undersøge?	 FINTER - hele historieartiklen Find quiz og afstemninger.

Har du ikke adgang til en telefon, kan du også lave alle øvelserne alene med tidslinjen og læsehistorierne.

FINTER HISTORIELAB

DIPLOM

Dette diplom gives til:

**for at have lært om fodboldens historie, vist
nysgerrighed og bidraget med fair play.**

Score i historiequizen: _____ / 12

Dato: _____ Underskrift: _____

Fodboldglæde • Viden • Respekt
